
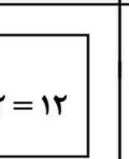

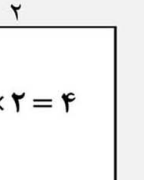
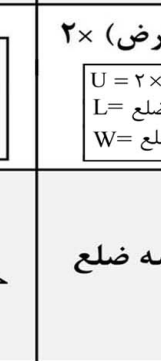
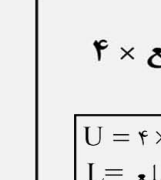
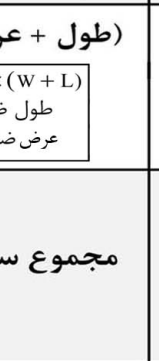
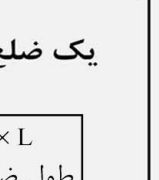
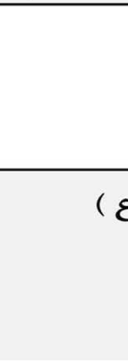
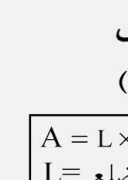
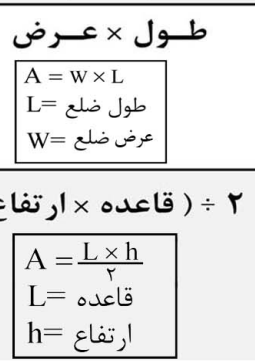
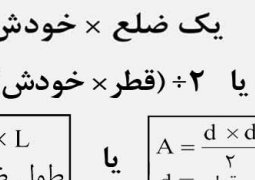

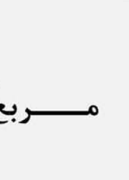
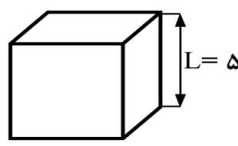
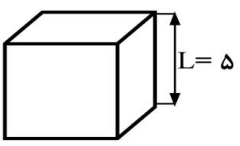
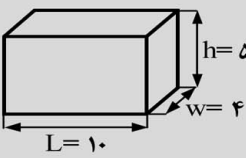
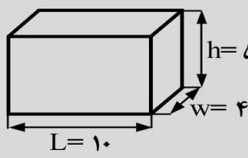
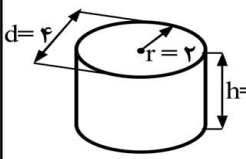
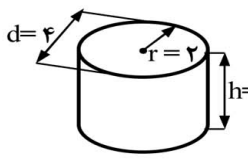

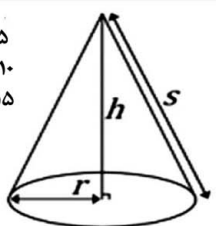
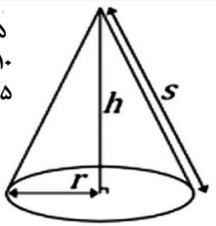
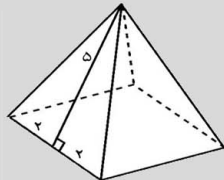
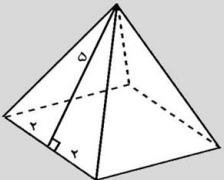

بسمه تعالی
محاسبه محیط و مساحت
پایه ششم دبستان

نام شکل	رابطه مساحت	رابطه محیط	مثال برای مساحت	مثال برای محیط
مربع *	یک ضلع × خودش یا $۲ \div (قطر \times خودش)$ $A = L \times L$ یا $A = \frac{d \times d}{۲}$ طول ضلع L قطر d	یک ضلع × ۴ $U = ۴ \times L$ طول ضلع L	 $۲ \times ۲ = ۴$	 $۴ \times ۲ = ۸$
مستطیل *	طول × عرض $A = w \times L$ طول ضلع L عرض ضلع w	$۲ \times (طول + عرض)$ $U = ۲ \times (w + L)$ طول ضلع L عرض ضلع w	 $۲ \times ۴ = ۸$	 $(۲ + ۴) \times ۲ = ۱۲$
مثلث *	$(قاعده \times ارتفاع) \div ۲$ $A = \frac{L \times h}{۲}$ قاعده L ارتفاع h	مجموع سه ضلع	 $(۴ \times ۲) \div ۲ = ۴$	 $۴ + ۲ + ۲ = ۹$
دوزنقه *	ارتفاع × $\frac{قاعده بزرگ + قاعده کوچک}{۲}$ $A = \frac{L_1 + L_2}{۲} \times h$ قاعده کوچک L_1 قاعده بزرگ L_2 ارتفاع h	مجموع چهار ضلع	 $\frac{(۲ + ۴)}{۲} \times ۳ = ۹$	 $۲ + ۴ + ۳ + ۳ = ۱۲$
دایره *	$\frac{۳}{۱۴} \times شعاع \times شعاع$ نکته: برای بدست آوردن شعاع، قطر دایره را تقسیم بر ۲ می کنیم. $A = \pi \times r \times r$ شعاع r	$\frac{۳}{۱۴} \times قطر$ $U = \pi \times d$ قطر d	 شعاع $۲ \div ۲ = ۲$ $\Rightarrow \frac{۳}{۱۴} \times ۲ \times ۲ = ۱۲ / ۷$	 $\frac{۳}{۱۴} \times ۵ = ۱۵ / ۷$
متوازی الاضلاع *	قاعده × ارتفاع $A = L \times h$ قاعده L ارتفاع h	مجموع دو ضلع متوالی × ۲ $U = ۲ \times (L_1 + L_2)$ $L_1 = ۱$ طول ضلع ۱ $L_2 = ۲$ طول ضلع ۲	 $۴ \times ۲ = ۸$	 $(۴ + ۳) \times ۲ = ۱۴$
لوزی *	$\div ۲ (قطر بزرگ \times قطر کوچک)$ $A = \frac{D \times d}{۲}$ قطر بزرگ D قطر کوچک d	یک ضلع × ۴ $U = ۴ \times L$ طول یک ضلع L	 $\frac{(۶ \times ۳)}{۲} = ۹$	 $(۳ \times ۴) = ۱۲$
بیضی	$(نصف قطر بزرگ \times نصف قطر کوچک) \times \frac{۳}{۱۴}$ مساحت $A = \frac{\pi \times D \times d}{۴}$ قطر بزرگ D قطر کوچک d	$\frac{۳}{۱۴} \times [(قطر بزرگ + قطر کوچک)] \div ۲$ $U = \pi \times \frac{D+d}{۲}$ محیط U قطر بزرگ D قطر کوچک d	 $A = \frac{\pi \times ۱۰ \times ۵}{۴} = ۳۹ / ۲۵$	 $U = \pi \times \frac{۱۰+۵}{۲} = ۲۳ / ۵۵$
چند ضلعی منتظم	$\div ۲ (شعاع داخلی \times طول ضلع \times تعداد اضلاع)$ مساحت $A = \frac{N \times L \times R}{۲}$ تعداد ضلع N طول ضلع L شعاع داخلی R	یک ضلع × تعداد اضلاع $U = N \times L$ محیط U تعداد ضلع N طول ضلع L	 $A = \frac{۶ \times ۵ \times ۳}{۲} = ۱۰۵$	 $U = ۶ \times ۵ = ۳۰$

محاسبه حجم و سطح کل

نام شکل	رابطه حجم	رابطه سطح کل	مثال برای حجم	مثال برای سطح کل
مکعب*	$V = L \times L \times L$ V= حجم L= طول	$A = 6 \times (L \times L)$ A= مساحت L= طول	$V = 5 \times 5 \times 5 = 125$	$A = 6 \times (5 \times 5) = 150$
مکعب مستطیل*	$V = L \times w \times h$ V= حجم L= طول w= عرض h= ارتفاع	$A = 2 \times (L \times h) + 2 \times (h \times w) + 2 \times (L \times w)$	$V = 10 \times 4 \times 5 = 200$	$A = 2 \times (10 \times 5) + 2 \times (5 \times 4) + 2 \times (10 \times 4) = 100 + 40 + 80 = 220$
استوانه*	$V = \pi \times r \times r \times h$ V= حجم r= شعاع h= ارتفاع	$A = 2 \times (\pi \times r \times r) + (\pi \times d) \times h$ A= مساحت r= شعاع h= ارتفاع d= قطر	$V = 3/14 \times 2 \times 2 \times 5 = 62/8$	$A = 2 \times (3/14 \times 2 \times 2) + (3/14 \times 4) \times 5 = 25/12 + 62/8 = 87/92$
کره	$V = \frac{4 \times (\pi \times r \times r \times r)}{3}$ V= حجم r= شعاع	$A = 4 \times \pi \times r \times r$ A= مساحت r= شعاع	$V = \frac{4 \times (\pi \times 5 \times 5 \times 5)}{3} = 523/32$	$A = 4 \times 3/14 \times 5 \times 5 = 314$
مخروط	$V = \frac{(\pi \times r \times r) \times h}{3}$ V= حجم r= شعاع h= ارتفاع	$A = \pi \times r \times r + \pi \times r \times S$ A= مساحت r= شعاع S= طول ضلع	$V = \frac{(\pi \times 5 \times 5) \times 10}{3} = 261/66$	$A = 3/14 \times 5 \times 5 + 3/14 \times 5 \times 15 = 78/5 + 235/5 = 314$
هرم	$V = \frac{A \times h}{3}$ V= حجم A= مساحت قاعدهی هرم h= ارتفاع	مساحت قاعدهی هرم + سطوح جانبی	$V = \frac{(4 \times 4) \times 5}{3} = 26/66$	$A = (4 \times 4) + 4 \times (\frac{4 \times 5}{2}) = 16 + 40 = 56$